

VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

JAARPROGRAMMA

2023 - 2024

Afdeling van Vrijzinnigen Nederland
Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon: 070 386 34 13

INHOUDSOPGAVE

	Pag.
Voorwoord	3
Achtergrond en informatie	4
Samenwerkingen	5
AGENDA	6-7
PROGRAMMA IN VOORBURG	8
Kerkdiensten	8
Hoeksteenlezingen	8
Bantoe Filosofie – de mens in het web van de natuur	8
Waardig sterven in Boeddhistisch perspectief	9
Rituelen en symbolen wereldwijd – cirkelen om een geheim	10
Antonio Vivaldi	11
De wortels van het woord en het alfabet	12
Bevrijding	13
Louis Couperus over religie	14
Concerten	15
Optreden jong talent i.s.m. de talentenloods	15
Sattar Al Saadi & Kamiran Amudi	15
Bariton Yuh-Ichi Sakai en Leonardo Valiante piano/orgel	15
Project <i>Het nieuwe leven</i>	16
Blazersensemble <i>Voor de Wind</i> o.l.v. Dominic Sierat	16
Lees- en gesprekskringen	17
Leeskring <i>Ik geloof dat ik geloof</i>	17
<i>De Bijbel cultureel</i>	17
Gesprekskring <i>Verborgene wijsheden van de gnostiek</i>	18
<i>Twee poëziebijeenkomsten</i>	18
De klassieke leeskring	18
En verder...	19
Adventbijeenkomst	19
Filmmiddag	19
Nieuwjaarsbijeenkomst	19
Excursie en lunch	19
Theemiddag	19
De bezoekgroep	20
Het Hoeksteenkoor	20
PROGRAMMA IN SASSENHEIM	21
Oecumenische Parkdienst in Park Rusthoff, Sassenheim	21
Colofon	22

VOORWOORD

Voor u ligt het **Jaarprogramma 2023-2024** van **Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen**.

Met veel plezier hebben de jaarprogramma commissie en de muziekcommissie gewerkt aan een gevarieerd aanbod van activiteiten voor het nieuwe seizoen.

Naast de **kerkdiensten** die bijna elke vierde zondag van de maand plaatsvinden, zijn er **Hoeksteenlezingen** over onderwerpen op het terrein van religie of op het raakvlak van religie en cultuur.

Bij een kopje koffie of thee is er dan gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen.

Wat de muziek betreft zijn er diverse **concerten** op zondag gepland.

Verder staan er **lees- en gesprekskringen** op de agenda o.l.v. Katrijne Bezemer, evenals andere gezellige bijeenkomsten.

Actuele informatie over de activiteiten van het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen vindt u in ons maandblad *Stemmen uit het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen* – kortweg *Stemmen* – of op onze website www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl en voor wat betreft de Hoeksteenlezingen ook op de website www.cultuurpuntleidschendam-voorborg.nl.

Verder verwijzen we u naar publicaties in de plaatselijke pers.

Met dit alles zien we een mooi nieuw seizoen tegemoet.

Graag tot ziens.

Met vriendelijke groet,

het bestuur en de leden van de jaarprogramma commissie: Katrijne Bezemer, Wicher Kraan, Gerty Hornman en Marijke van Proosdij. Eindredactie, Ton Spruijt.

Afbeelding voorkant: De Hoeksteen van de achterkant gezien, foto gemaakt door Jan Jager

De tekening hierboven, vanuit hetzelfde gezichtspunt gezien, is van de hand van Wicher Kraan

ACHTERGROND EN INFORMATIE

Geschiedenis

De Vereniging van Vrijzinnig Godsdienstigen te Voorburg (VVG), in de wandeling Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen genoemd, is opgericht in 1906 en kwam voort uit de wens om op meer vrijzinnige wijze om te gaan met geloofsvraagstukken en religie dan in de kerken toentertijd gebruikelijk was. In 1944 heeft deze zich als 'afdeling Voorburg' aangesloten bij de vrijzinnige Nederlandse Protestantenvbond, nu Vrijzinnigen Nederland genaamd. Dit is een landelijke overkoepelende vereniging bestaande uit merendeels kleine zelfstandige afdelingen die in verenigingsvorm georganiseerd zijn; info over Vrijzinnigen Nederland: www.vrijzinnigen.nl.

Het werkgebied van de in 1920 opgerichte afdeling Sassenheim/Lisse e.o. van Vrijzinnigen Nederland is organisatorisch onder De Hoeksteen komen te vallen, waarmee deze een regionale functie heeft.

Open en ondogmatisch

In de loop der jaren hebben mensen van verschillende religieuze achtergrond de weg naar De Hoeksteen gevonden. Ook is de laatste jaren de belangstelling van mensen zonder kerkelijke achtergrond toegenomen.

Het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen wil op een open wijze omgaan met religie en levensvragen. Het vindt de individuele vrijheid en verantwoordelijkheid, ook op religieus gebied, voor een ieder van grote betekenis. Het wil aan iedereen ruimte bieden om tot een eigen levensvisie/Godsbeeld te komen en kent dan ook geen geloofsbelijdenis.

Vrijzinnig Christendom en meer

Tijdens de zondagse kerkdiensten wordt veel aandacht geschonken aan het christendom – het Centrum stamt uit een vrijzinnig - christelijke traditie - en aan het leven en de leer van Jezus van Nazareth.

Maar er is tevens ruimte voor het religieus-humanisme en andere denkwijzen.

Veel leden vinden hun inspiratie ook in de natuur en/of kunst- en cultuuruitingen zoals poëzie, schilderkunst en muziek.

In gesprek

Het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen wil een plaats bieden waar gemeenschappelijk tijd en aandacht aan het Hogere, God of de Bron van ons bestaan wordt gegeven. Tevens is het een plaats waar mensen op respectvolle wijze met elkaar omgaan en met elkaar zowel vreugdevolle als droevige tijden kunnen delen.

Daarnaast kunnen mensen met elkaar in gesprek komen over levensvragen en religie, opdat een ieder zijn mening kan vormen en deze, als men dat wil, kan delen met anderen. Daarbij hoort ook het kennis nemen van andere visies dan de eigen.

Naast kerkdiensten, lezingen, concerten op zondag en kringen, waar iedereen welkom is, biedt het Vrijzinnig Centrum:

- pastorale zorg en aandacht aan zijn leden via de voorganger en de bezogegroep
- begeleiding van rouw-, trouw- en doopdiensten.

Lidmaatschap

Om van het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen lid of vriend te worden, kunt u zich wenden tot de secretaris, de heer J.J. Jager, secretarisjagerjan@gmail.com.

Leden en vrienden ontvangen het blad *Stemmen* en hebben korting bij deelname aan leeskringen en lezingen. De leden kunnen ook deelnemen en meespreken op de ledenvergaderingen.

Het is mogelijk uw jaarlijkse bijdrage geheel fiscaal aftrekbaar te maken door deze vast te leggen voor een periode van minimaal vijf jaar. Onze penningmeester kan u het benodigde formulier hiervoor verstrekken: mw. G. Vallenduuk-Visser, penningmeesterhoeksteen@gmail.com.

De minimale bijdrage voor 2023 bedraagt: lid € 115,00; leden-echtpaar € 170,00 en vriend € 85,00.

Naast deze bijdragen zijn donaties en legaten zeer welkom voor de instandhouding van onze vereniging.

Maandblad Stemmen

Als u op de hoogte wilt blijven van onze activiteiten kunt u zich opgeven bij de secretaris voor een abonnement op ons blad *Stemmen* op papier (kosten € 20,00 per jaar), of voor gratis digitale informatie.

Verhuur kerkgebouw

Het is mogelijk het kerkgebouw of delen daarvan per dagdeel te huren voor activiteiten passend bij onze doelstellingen.

Voor informatie verwijzen we u naar mw. G. Vallenduuk-Visser, penningmeesterhoeksteen@gmail.com, tel. 0252 213 998.

SAMENWERKINGEN

Remonstranten Den Haag

Met de plaatselijke Wijkcommissie van de Remonstranten Den Haag plannen we elk jaar een gezamenlijke adventbijeenkomst.

Ook organiseren de remonstrantse predikanten ds. Antje van der Hoek en ds. Reinhold Philipp een aantal bijeenkomsten in de Hoeksteen, waarvoor ook onze leden en vrienden uitgenodigd worden. De data worden steeds gepubliceerd in *Stemmen*.

Vrijzinnige kerken

Het **Vrijzinnig Beraad** bestaat uit o.a. afgevaardigden van VVP Den Haag, Doopsgezinden Den Haag, Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen, Remonstranten Den Haag, Remonstranten Delft, NPB Wassenaar, het Apostolisch Genootschap Den Haag, Haagse Dominicus, Quakers, Stadsklooster Delft en Ecclesia Den Haag.

Het Beraad komt regelmatig bijeen voor overleg over gemeenschappelijke activiteiten.

In de zomermaanden worden verscheidene **vrijzinnige zomerontmoetingen** georganiseerd door de vrijzinnige kerken in de regio Den Haag.

De data en het programma worden aangekondigd in *Stemmen* en via onze website.

Regio Rijnmond

De Hoeksteen is onderdeel van de **Regio Rijnmond** van Vrijzinnigen Nederland, verder bestaande uit de afdelingen Brielle, Hardinxveld/Giessendam, Oud-Beijerland, Rotterdam/Schiedam, Woubrugge, Tholen en Wassenaar.

Vocale en instrumentale muziek

Op het muzikale vlak geniet De Hoeksteen bij de organisatie van concerten ondersteuning van de muziekcommissie, bestaande uit Julia Bronkhorst, zangeres en muzikaal ondernemer, Wicher Kraan, bestuurslid, Frits Muusse dirigent van het Hoeksteenkoor en Simon van Proosdij, voorzitter.

AGENDA

Alle activiteiten vinden plaats in ons gebouw, Rozenboomlaan 119 te Voorburg, tenzij anders vermeld. Mochten geplande bijeenkomsten onverhoopt niet kunnen doorgaan dan wordt u daarvan op de hoogte gesteld d.m.v. een email of een brief.

De bijeenkomsten en lezingen zijn toegankelijk voor iedereen. Voor de lezingen en de concerten wordt entree geheven zoals in de toelichtingen vermeld. Deze vindt u na de agenda.

Voor lees- en gesprekskringen wordt aan deelnemers die geen lid of vriend van het Vrijzinnig Centrum zijn een bijdrage gevraagd.

SEPTEMBER 2023

Zo 17	10.00	Oecumenische Parkdienst in Park Rusthoff, Sassenheim
Zo 24	10.30 u	Kerkdienst, opening van het seizoen, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse, aansluitend lunch

OKTOBER 2023

Zo 1	10.30 u	Hoeksteenlezing, <i>Bantoe filosofie – de mens in het web van de natuur</i> , spreker Angela Roothaan
Zo 22	10.30 u	Kerkdienst, Nel Verburg, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

NOVEMBER 2023

Zo 5	10.30 u	Hoeksteenlezing <i>Waardig sterven in boeddhistisch perspectief</i> , spreker Dorien Quick
Do 16	14.30 u	Najaars-ledenvergadering
Zo 19	15.00 u	Concert. Satter Alsaadi & Kamiran Amudi
Zo 26	10.30 u	Kerkdienst, ds. K. Bezemer, herdenking van de overledenen; m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

DECEMBER 2023

Zo 10	14.30 u	Gezamenlijke Adventbijeenkomst
Ma 25	10.30 u	Kerstviering, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

JANUARI 2024

Zo 7	10.30 u	Nieuwjaarsbijeenkomst
Zo 28	10.30 u	Kerkdienst, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

FEBRUARI 2024

Zo 4	10.30 u	Hoeksteenlezing Rituelen en symbolen wereldwijd – cirkelen om een geheim, spreker Marien van den Boom
Zo 18	15.00 u	Concert door Yuh-Ichi Sakai, bariton en Leonardo Valiante
Zo 25	10.30 u	Kerkdienst, Menno Hofman, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

MAART 2024

Zo 3	10.30 u	Hoeksteenlezing Antonio Vivaldi, spreker Harry van der Meer
Vr 29	19.30 u	Goede Vrijdag, Avondmaalviering
Zo 31	10.30 u	Paasdienst, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

APRIL 2024

Zo 7	10.30 u	Hoeksteenlezing De wortels van het woord en het alfabet, spreker Hella van den Elshout
Zo 14	15.00 u	Project Nieuw leven.
Zo 21	15.00 u	Concert door Blazersensemble Voor de Wind o.l.v. Dominic Sierat
Zo 28	10.30 u	Kerkdienst, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

MEI 2024

Zo 5	10.30 u	Hoeksteenlezing Bevrijding, spreker Ine Zantingh
Zo 19	10.30 u	Pinksterdienst, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

JUNI 2024

Zo 2	10.30 u	Hoeksteenlezing Louis Couperus over religie, spreker Katrijne Bezemer
Zo 23	10.30 u	Kerkdienst, ds. K. Bezemer, m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

JULI 2024

		Regio zomerprogramma juli/augustus Vrijzinnig Beraad

AUGUSTUS 2024

Do 15	14.30 u	Theemiddag

PROGRAMMA IN VOORBURG

KERKDIENSTEN

Vrijwel elke vierde zondag van de maand is er een kerkdienst. De diensten kunnen worden gestreamd, zodat ze thuis zijn te bekijken. Het Hoeksteenkoor verleent op regelmatige basis medewerking.

HOEKSTEENLEZINGEN

BANTOE FILOSOFIE – de mens in het web van de natuur

Spreker Angela Roodhaan

Zondag 1 oktober, 10.30 uur

Entree: €8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

“Niets beweegt in dit krachtenheelal zonder dat heel de rest bewogen wordt of kan worden. De krachtenwereld is als een spinnenweb waarvan je geen enkel draadje kan doen trillen zonder dat het hele weefsel meetrilt.”

Dit citaat komt uit het boek *Bantoe Filosofie* van de Belgische missionaris Placide Tempels. Tijdens zijn werk in Congo, in de jaren '30 en '40 van de vorige eeuw, raakte hij onder de indruk van de wereldopvatting van de Congolezen. Hij kwam tot het inzicht dat Europeanen die in Congo kwamen werken, eerst zouden moeten begrijpen dat de mensen daar een eigen filosofie hadden, anders dan de Europese. Hij trachtte die filosofie systematisch op te schrijven, en kwam zo tot zijn filosofie van de levenskracht. Volgens deze filosofie zijn mensen niet meer noch minder dan knooppunten in een netwerk van levenskrachten. Deze opvatting vormt de basis van de ethiek, de psychologie, en het rechtssysteem van de Bantoe. Alle gaan zij uit van de verbondenheid van alle krachten in de natuur.

In onze tijd van klimaatcrisis zoeken velen naar een ander begrip van de verhouding van mensen tot hun levensmilieu, en vragen zich af of er alternatieven zijn voor onze economie die de aarde uitput. Tempels, die kritisch was op het op industrialisatie en modernisatie gerichte koloniale systeem waarin hij werkte, zag een alternatief in het andersoortige begrip van de wereld dat de Bantoes hadden. Volgens Tempels had hun filosofie van levenskracht meer aandacht voor onze verbondenheid met alle levende wezens en voor de existentiële vragen van de eindigheid van ons leven. Die filosofie bleek uit hoe zij hun gemeenschappelijke leven inrichtten en hoe zij met de natuurkrachten omgingen. Teruggaan naar de inhoud van deze Bantoe filosofie uit een nabij verleden kan ons opnieuw laten nadenken over onze levenskracht en het behoud daarvan.

Angela Roodhaan, werkzaam aan de Vrije Universiteit Amsterdam, maakte een nieuwe hertaling, in hedendaags Nederlands, van het belangwekkende boek *Bantoe Filosofie* (Placide Tempels, 1945). Zij specialiseert zich in Afrikaanse en Interculturele filosofie, en richt zich daarbij vooral op de relatie mens en natuur.

Angela Roodhaan

WAARDIG STERVEN IN BOEDDHISTISCH PERSPECTIEF

Spreker Dorien Quick

Zondag 5 november, 10.30 uur

Entree: € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

Boeddhistisch filosofisch gezien is het woord ‘dood’ een samenvatting van vele natuurlijke processen die elkaar opvolgen. Vandaar dat het concept ‘dood’ ontrafeld wordt om dit natuurlijke verloop mee te kunnen beleven.

Als we in staat zijn om dagelijks de dood, de vergankelijkheid, onder ogen te zien dan worden we levenskunstenaars omdat we voortdurend ervaren dat alles wat ontstaat, weer vergaat en oplost in een groter geheel.

Zouden we het sterven definiëren als het moment waarin de geest, die zich als bewustzijn in ons manifesteert, zich afscheidt van het lichaam, dan zou geboorte gedefinieerd kunnen worden als het samengaan van bewustzijn en lichaam.

Bij een geboorte worden we begeleid om het proces zo natuurlijk mogelijk te laten verlopen en hoe de geest zich losmaakt van het lichaam is nauwkeurig beschreven in het Tibetaans Dodenboek. De oorspronkelijke titel van dit boek is *De spontane bevrijding door het horen in de periode van het sterven*. De hele tekst wordt in het oor gefluisterd van de stervende waardoor deze zich bewust wordt van alle veranderingen die elkaar snel opvolgen. Hierdoor verdwijnt de eenzaamheid tijdens het sterven en kan de volheid van de bevrijding van de geest uit het lichaam ervaren worden als het binnenstromen van lichtheid.

Waardig sterven staat in boeddhistisch perspectief synoniem voor waardig leven. Door het omarmen van geluk en pijn, geboorte en sterven valt er niet iets te verbeteren, te ontkennen of te transformeren. Ieder moment is volmaakt.

Dan is sterven de bevrijding van een lichaam dat niet meer kan functioneren en kan de bevrijde energie als licht verder gaan.

In deze lezing zal in het kort het stervensproces besproken worden en de nadruk zal liggen op hoe we elkaar in deze inwijdingsweg waardig kunnen dragen.

Na haar doctoraalstudie biologie bestudeerde Dorien vele jaren het esoterisch christendom en volgde zij een vijfjarige studie boeddhistische filosofie.

Ook volgde ze een tweejarige universitaire studie Westerse filosofie. Zij begeleidt al meer dan 25 jaar groepen, de laatste 20 jaar verzorgt zij de boeddhistische filosofie- en meditatielessen.

Dorien Quick

RITUELEN EN SYMBOLEN WERELDWIJD

-cirkelen om een geheim-

Spreker Marien van den Boom

Zondag 4 februari, 10.30 uur

Entree: € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

Symbolen en rituelen - beelden van schepping en oorsprong, geboorte en dood, geborgenheid en vrijheid. De mens kan niet zonder meer leven in een werkelijkheid die geen oorzaak, reden of doel zou hebben. De mens heeft oerbeelden nodig om crises te doorstaan en orde te scheppen in ruimte en tijd. Met name de ervaring van *geborgenheid* en *vrijheid* speelt in scheppingsverhalen en -rituelen een grote rol. 'Hemel' en 'aarde' scheiden zich van elkaar om ruimte te maken voor de mens. Omwille van vrijheid en autonomie moet de mens die oorspronkelijke geborgenheid opgeven.

Symbolen en rituelen, een boeiend panorama om eenheid en verscheidenheid in wereldreligies te ontdekken.

Marien van den Boom studeerde godsdienstwetenschap en theologie aan de Vrije Universiteit. Hij promoveerde op de invloed van het Europese denken binnen de moderne arabisch-islamitische filosofie. Tijdens zijn academische loopbaan doceerde hij in Amsterdam, Brussel en het Verre Oosten met name over symboliek en filosofie in de grote wereldreligies.

Marien Boom

ANTONIO VIVALDI

Spreker Harry van der Meer

Zondag 3 maart 10.30 uur

Entree: : € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

Aandacht voor Antonio Vivaldi (1678-1741), al lange tijd populair bij een groot publiek.

Wie was hij en wat is het belang van zijn composities? En niet te vergeten: hoe belangrijk was hij voor zijn tijdgenoten en componisten uit later tijd?

Tijdens deze lezing krijgt u een ‘rondleiding’ door zijn muziek, waarbij de volgende onderwerpen de revue zullen passeren:

biografie

stijl, vorm en inhoud

voorgangers en navolgers

Vivaldi en Bach

uitvoeringspraktijk, vroeger en nu (o.a. instrumenten)

Vivaldi: revolutionair of niet?

Dit en nog meer aan de hand van vele luistervoorbeelden.

Centraal daarin: *De Vier Jaargetijden*.

Harry van der Meer (1946) studeerde viool bij Jacques Holtman en schoolmuziek aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, volgde directielessen bij Louis Stotijn en muziektheorie bij Roderik de Man. Hij heeft een eigen vioollespraktijk en is werkzaam als freelance violist bij diverse ensembles. In de zomermaanden geeft hij ensemblelessen in Hongarije, Oostenrijk, Duitsland en België . Daarnaast geeft hij cursussen en lezingen op het gebied van muziekgeschiedenis

Sinds maart 2004 is Harry van der Meer vast aan Hofstads JeugdOrkest verbonden. In de periode hiervoor was dit op invalbasis bij het Strijkersensemble. Vervolgens heeft hij het Basisorkest geleid. Hij was tot 2017 dirigent van het Voorbereidend orkest. Naast de vereniging dirigeert hij diverse orkesten en in 2008 werd hij oprichter en dirigent van barokensemble La Tempesta.

In 2014 richtte hij het ensemble “I Musici Giovani” (binnen de vereniging bekend als SE) op.

Harry van der Meer

DE WORTELS VAN HET WOORD EN HET ALFABET

Spreker: Hella van den Elshout

Zondag 7 april, 10.30 uur

Entree: € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; koffie/thee

In den beginne was..... het alfabet. Wij nemen ons alfabet aan als een willekeurige reeks van letters en klanken waarmee wij woorden vormen. Echter, in oorsprong is de volgorde niet willekeurig. Het alfabet vormt een verhaal en spreekt voor zichzelf. Dat te zien en te horen vraagt van ons een houding van ontvangen en van luisteren, in onderscheid van de houding om met het alfabet zelf woorden en betekenis te construeren.

Het innerlijk van taal toont zich in het Hebreeuws van de Torah. De letters daar hebben een naam, een betekenis en geven een kwaliteit aan. Door Griekse en Romeinse aanpassingen heeft het alfabet zich ontwikkeld tot het alfabet dat we nu kennen; een veruiterlijking tot tekens en klanken, waarbij het zicht op de naam, betekenis en kwaliteiten verloren is gegaan. Het alfabet is verworden tot een (handig) gebruiksvoorwerp waarmee we zelf taal construeren. Het weten over het innerlijk van het alfabet is daarmee naar de achtergrond verdwenen.

In deze lezing gaan we kennismaken met een voortdurende levende bron, de boom des levens, van het alfabet, van woord en taal. Omdat taal en mens samenhangen, vertelt zich daarmee tegelijkertijd een verhaal over de weg van de mens. Hella neemt boeken mee, ter inzage, maar die wel te bestellen zijn, waarin over dit weten wordt verteld.

Hella van den Elshout (1963) studeerde op jonge leeftijd filosofie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en de Universiteit Leiden, met bijvak Semitische taal en cultuur. Daarna woonde en werkte zij vijf jaar in de Franse Pyreneeën, een periode waarin zij praktisch aan de slag ging. Na terugkomst in Nederland gaf zij cursussen over haar inspiratiebron, de Hebreeuwse taal, en stond zij aan de wieg van de socratische dialoog, een filosofische vraag- en onderzoeksmethode. Met (variaties op) deze dialoogmethode is zij de afgelopen 30 jaar werkzaam voor vele organisaties. In opdracht van dagblad Trouw publiceerde zij in 2008 het boek *Jodendom* in de serie: *Jonge denkers over grote religies*, waarin zij het woord, taal en leren centraal stelt.

Hella van den Elshout

BEVRIJDING

Spreker Ine Zantingh

Zondag 5 mei, 10.30 uur

Entree: € 8,00; Hoeksteenleden en vrienden € 6,00; incl. koffie/thee

Op zondag 5 mei herdenken we dat ons land 79 jaar geleden bevrijd werd van de Duitse overheersing. Wat lang geleden alweer....Is er in die 79 jaar iets veranderd in onze manier van kijken naar oorlog en bevrijding? Uiteraard.

Hoe is die verandering zichtbaar in de poëzie, dat venster op de wereld dat soms zo'n helder licht kan laten vallen op gedachten, gebeurtenissen en gevoelens? Hoe werd het begrip bevrijding destijds beleefd en hoe is dat nu? Welke dichters kunnen ons daarbij wellicht tot gids zijn? Veel vragen om mee bezig te zijn, met daarna misschien hier en daar een antwoord.

Drs. Ine Zantingh studeerde Italiaans (kandidaats) en Algemene Taalwetenschap (doctoraal) aan de Universiteit van Amsterdam. Later behaalde zij aan de Università per stranieri di Perugia het CELI 5 examens en vervolgens aan de UvA haar doctoraal Nederlandse Taal- en Letterkunde en haar eerstegraads lesbevoegdheid Nederlands, waarna zij bijna twintig jaar werkzaam was als docent op een school voor havo en vwo in Amsterdam.

Poëzie heeft haar grote belangstelling, zij verzorgde lezingen over o. a. Ida Gerhardt, Vasalis, Gerrit Achterberg, Joseph Brodsky en Martinus Nijhoff. Zij schrijft ook zelf gedichten en biedt poëzieworkshops aan.

Voor meer informatie: inetaal.nl.

Ine Zantingh

LOUIS COUPERUS OVER RELIGIE

Spreker: Katrijne Bezemer

Zondag 2 juni 10.30 uur

Entree: € 8,00 p.p., leden en vrienden van de Hoeksteen € 6,00 (incl. koffie/thee)

Louis Couperus (1863-1923) behoort bij de bekendste Nederlandse auteurs. Hij was schrijver van romans, poëzie, sprookjes, korte verhalen en schetsen. In de loop der jaren zijn diverse biografieën over Couperus verschenen. Deze zondag een nieuwe invalshoek op het werk van Couperus. De gekozen vraagstelling is wat Couperus ons via zijn boeken over religie (zo je wilt, godsdienst) en/of zingeving wil zeggen.

Religie werd in algemene zin eind negentiende eeuw minder populair als thema voor moderne dichters en kunstenaars. Maar een samenleving als geheel heeft natuurlijk ook invloed op je denken. Het blijkt dat Couperus gedeeltelijk ‘verborgen’ visies op religie gaf. In feite heeft hij redelijk veel over godsdienst geschreven. Daarin speelt ook zeker zijn aandacht voor Nederlands-Indië en oude culturen een rol. Voor onze tijd zijn Couperus' visies nog steeds betekenisvol.

Drs. Katrijne Bezemer is historicus en theoloog. Zij is werkzaam als voorganger bij Vrijzinnigen Nederland in Voorburg/ Sassenheim en Zuid-Kennemerland. Haar speciale interessegebieden zijn de gnosis en de mystiek. Van haar hand verscheen het boek: *Op weg met de gnosis, Een alternatief christendom*, Synthese 2011.

Katrijne Bezemer

CONCERTEN

Zaterdag in november podium ervaring i.s.m. de talentenloods
Optreden van Jong talent o.a.
Maarten Bakker piano 16 jaar
(zie Stemmen oktober 2023)

Zondag 19 november 15.00 uur
Toegang voor dit concert een vast bedrag van € 10,00 p.p. (na afloop een drankje)

Sattar Al Saadi & Kamiran Amudi spelen en zingen Arabische en Kurdische muziek en liedjes .

Sattar Al Saadi percussionist, Nay (rietfluit) en Ud (luit).

Kamiran Amudi. Vocal, Saz (snaarinstrument) en orientaal keyboard.

Sattar Al Saadi

Kamiran Amudi

Zondag 18 februari 15.00 uur
Toegang voor dit concert een vast bedrag € 10,00 p.p. (na afloop een drankje)

Concert door Yuh-Ichi Sakai, bariton en Leonardo Valiante piano/orgel.

Yuh-Ichi Sakai

Leonardo Valiante

Zondag 14 april 15.00 uur

Toegang voor dit concert een vast bedrag € 10,00 p.p. (na afloop een drankje)

Postpaasgedachte met thema's als: Nieuw leven, vrije blik, bevrijding. Eenheid in religieus gevoel: Unity through diversity. Dit alles wordt in woord en muziek uitgewerkt waarbij christelijke, Arabisch en Joodse muziek aan de orde zijn.

Julia Bronkhorst

Frits Muusse

Zondag 21 april 15.00 uur

Toegang € 8,00 p.p. (leden en/of vrienden van de Hoeksteen) € 6,00) Na afloop een drankje
Blazersensemble Voor de Wind geeft een concert o.l.v. Dominic Sierat.

Het ensemble bestaat 10 blazers, 2 fluiten, 2 hobo's, 2 hoorns, 2 fagotte, 3 klarinetten en één contra bas.

Dominic Sierat is een Nederlands dirigent en (bas-) trombonist. Hij studeerde bastrombone aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag bij Brandt Attema en volgde directielessen bij Daan Admiraal. Naast zijn werkzaamheden als freelance bastrombonist bij professionele orkesten en ensembles in Nederland en België is hij als vaste dirigent verbonden aan diverse orkesten, waaronder Rotterdams Symfonisch Blaasorkest, Excelsior De Lier, UNI Katwijk en Harmonie Wolvega en is hij dirigent van het blazersensemble Voor de Wind.

Voor de Wind

LEES- EN GESPREKSKRINGEN

Leeskring *Ik geloof dat ik geloof*

In deze kring gaan we met elkaar in gesprek aan de hand van het boekje van Gianni Vattimo *Ik geloof dat ik geloof* uit de reeks van kleine klassieken. Vattimo heeft een katholieke achtergrond waar hij los en desondanks betrokken mee omgaat. In korte, kernachtige hoofdstukken belicht Vattimo op persoonlijke wijze het thema geloven. Een breed spectrum aan onderwerpen komt daarbij aan de orde: secularisering versus religiositeit, moraliteit en geloof, moderniteit en christendom, religie en filosofie. De korte hoofdstukken geven een goede gelegenheid zelf kennis van zijn denkbeelden te nemen en ook je eigen gedachten over de thema's te ontdekken.

Gianni Vattimo is in Nederland niet zo bekend. Hij is een Italiaans politicus en filosoof, momenteel professor in Theoretische filosofie in Turijn. Hij hoort bij de postmoderne denkers. Zijn mening is dat in de huidige tijd er erkend moet worden dat er minder plaats is voor dogmatiek. Tolerantie naar verschillende meningen toe is in onze samenleving dringend geboden.

De deelnemers dienen zelf het boekje aan te schaffen; G. Vattimo, *Ik geloof, dat ik geloof*, 1996, ISBN 9789461054869 (*Kleine klassieken voor € 13,50)

Leiding: ds. Katrijne Bezemer

Data: vier donderdagavonden.

Tijd: 20.00-21.45 uur. **De precieze data worden in Stemmen vermeld.**

Kosten: Voor leden en vrienden geen, voor anderen € 15,- voor de hele kring.

Opgave bij K. Bezemer 071-5320438 of kbezemer@iroka.nl

Maximaal aantal deelnemers 14.

Drie op zich zelf staande middagbijeenkomsten *De Bijbel cultureel*

De Bijbel gaat open rond kunst (schilderkunst), muziek en literatuur.

A) We bekijken schilderijen met bijbelse voorstellingen en lezen het bijpassende Bijbelverhaal.

B) We zien hoe muziek gerelateerd is aan bijbelse inhoud en pakken daar de oude bijbelse verhalen en teksten bij.

C) De Bijbel en literatuur gaat in op hoe bekende boeken/ teksten zich verhouden tot de bijbelse thema's.

Het christendom en de Bijbel hebben onze cultuur diepgaand beïnvloed. Veel kunstenaars, schilders, schrijvers en musici werden door de Bijbel geïnspireerd en gaven in hun werk aspecten van bijbelse verhalen en ideeën weer. Veel kunstwerken volgden daarin ook afgesproken weergave- patronen. Zoals de schilders bijvoorbeeld voor Maria en het kindje Jezus dezelfde kleuren voor mantels en symbolen gebruiken.

We leren deze symboliek kennen en slaan de Bijbel gerelateerd aan kunstwerken open.

Moderne schilders wilden geregeld juist op een heel andere manier met deze erfenis omgaan. Zij zoeken een heel eigen weergave van de door hen diep gevoelde religieuze kenmerken.

Voor onze kring zijn deze ook interessant want vanuit eerst niet zo duidelijke elementen en weergaven ontdekken we wat de schilder bedoelde.

De bijeenkomsten staan op zichzelf en kunnen per keer worden gevolgd.

Graag zelf een Bijbel meebrengen.

Leiding: ds. Katrijne Bezemer

Data: drie dinsdagen.

Tijd: 15.00 -16.30 uur. **De precieze data worden in Stemmen vermeld.**

Graag opgeven een week voor de betreffende datum bij Katrijne Bezemer 071-5320435 of kbezemer@iroka.nl

Kosten: Voor leden geen, voor anderen € 5,00 per bijeenkomst (inclusief koffie en thee).

Gesprekskring *Verborgen wijsheden van de gnostiek*

In deze kring gaan we aan de hand van diverse teksten over de gnostiek met elkaar in gesprek. De christelijke gnostiek is een stroming die zich naast de stroming van het katholicisme ontwikkelde. Men vond daarom veel denkbeelden van de gnostici in eerste instantie ketters. Daarom is er ook nog weinig van bekend. We lezen teksten uit het buitenbijbelse evangelie van Thomas en Philippus, teksten van de Manicheeërs en luisteren naar wat muziekstukken die op deze teksten zijn vervaardigd. Tot slot lezen we teksten die in de 'gewone', wel geaccepteerde, kerkelijke bronnen te vinden zijn maar die heel duidelijk door het gnostische gedachtegoed zijn geïnspireerd. Daar blijkt dat de scheiding ketters en kerkelijk niet zo zwart-wit was en is als men wel dacht.

Katrijne Bezemer heeft zich vele jaren beziggehouden met de gnostiek. Van haar hand verscheen *Op weg met de gnosis. Een alternatief christendom*, Synthese/Mirananda 2011)

Leiding: ds. Katrijne Bezemer

Data: drie donderdagavonden:

Tijd: 20.00 - 21.45 uur. **De precieze data worden in Stemmen vermeld.**

Kosten: Deelnemers ontvangen een syllabus. Voor leden en vrienden zijn er geen kosten maar wel een bijdrage van € 5,00 voor de syllabus. Voor anderen € 15,00 voor 3 bijeenkomsten.

Graag opgeven bij Katrijne Bezemer 071-5320438 of kbezemer@iroka.nl.

Twee Poëziebijeenkomsten

Gedichten kunnen in korte en bondige bewoordingen thema's aansnijden. Ze roepen door hun omgang met taal vaak ook verwondering en herkenning op. Op twee middagen staan gedichten centraal. We lezen met elkaar een selectie van gedichten van verschillende auteurs en gaan daarover met elkaar een gesprek aan. Wat raakt je en waarom? Waar doet het je aan denken?

De eerste bijeenkomst zal gaan over het thema *Poëzie voor onderweg* wat de levensreis van de mens betreft en alles wat daarbij komt.

In de tweede bijeenkomst staat de natuur in zowel haar schoonheid als ook vreemdheid centraal in *Groen is mooi*.

Leiding: ds. Katrijne Bezemer

Data: dinsdagmiddagen:

Tijd: 15.00 uur -16.30 uur. **De precieze data worden in Stemmen vermeld.**

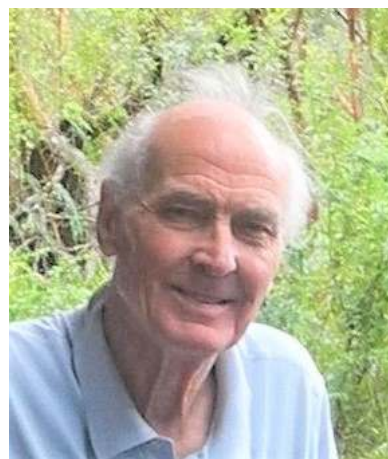
Kosten: € 5,00 voor de boekjes

De bijeenkomsten zijn los van elkaar te volgen. Opgave is wel noodzakelijk vanwege voorbereiding van de zaal en de uit te delen poëzieboekjes.

klassieke leeskring

De klassieke leeskring, waarbij sinds 2002 resp. 2010 Griekse en Latijnse teksten werden gelezen, wordt i.v.m. persoonlijke omstandigheden voor onbepaalde tijd opgeschort. Inl. Ton Spruijt.

Tel. 070 347 28 07

Ton Spruijt

EN VERDER

ADVENTBIJEENKOMST

Elk jaar wordt er in de Hoeksteen een gezamenlijke adventbijeenkoms t VVG en Remonstranten uit de wijken Leidschendam-Voorburg, Marlot, Mariahoeve en Bezuidenhout gepland.

Dit jaar is dat op zondag 10 december 2023, aanvang 14.30 uur.

Deze middag vieren we samen advent in een feestelijke kerkzaal. De voorgangers Katrijne Bezemer en Antje van der Hoek dragen bij met een voor deze tijd passend verhaal. We zingen daarbij behorende liederen, op het orgel begeleid door Henriek Dijkstra. Ondertussen worden we verwend met koffie/thee, hapjes en drankjes.

De viering zal rond 17.00 uur worden afgesloten met een Indonesisch buffet, verzorgd door Toko Sari Manis.

Nadere informatie volgt t.z.t. in Stemmen.

Advent voorbereiding

FILMMIDDAG

Dit seizoen kijken we net als de vorige jaren gezamenlijk in de Hoeksteen naar een film die aansluit bij een thema dat dit seizoen in de belangstelling staat. Dit combineren we met een eenvoudige maaltijd. De details en de film worden nog bekend gemaakt.

De datum en tijd wordt t.z.t. in Stemmen bericht

Leiding: ds. Katrijne Bezemer

NIEUWJAARSBIJEENKOMST

Zondag 7 januari 2022, 10.30 uur

We komen samen voor een gezellige ochtend, waarbij we kunnen genieten van koffie of thee. En met een drankje, vergezeld van een hapje, zullen we klinken op het nieuwe jaar dat voor ons ligt.

Iedereen is welkom!

EXCURSIE

Het is een traditie geworden dat leden van de Hoeksteen elk jaar een uitstapje maken. We bezoeken dan iets interessants en er wordt een gezamenlijke maaltijd genuttigd.

Komend voorjaar gaan we op zoek naar een leuke gebeurtenis in de buurt van ons kerkgebouw. Wij zullen die dag ook weer samen de lunch gebruiken. Verdere informatie vindt u dan t.z.t. in *Stemmen*.

THEEMIDDAG

In de zomerperiode zijn er niet veel activiteiten in de Hoeksteen. Om deze lange tijd te onderbreken wordt er in augustus een thememiddag georganiseerd, een mogelijkheid om elkaar op een gezellige manier te ontmoeten.

Theemiddag

Als u wilt kunt u voor deze gelegenheid een kleine culinaire bijdrage leveren, daar mag u dan uw eigen creativiteit voor gebruiken. In Stemmen volgt t.z.t. nadere informatie.

Bezoekgroep

DE BEZOEKGROEP

Het pastoraat binnen De Hoeksteen wordt verzorgd door ds. Katrijne Bezemer.

Daarnaast houden enkele vrijwilligers contact met de leden bijvoorbeeld bij ziekte of gewoon voor de gezelligheid.

Wanneer u een bezoek van één van hen op prijs stelt, kunt u bellen met mw. Geerke Spruijt, tel. 070-3472807. De andere leden van de Bezoekgroep zijn mw. Gerty Hornman en mw. Henny van Wingerden.

Maar het is dus niet de bedoeling dat deze bezoeken in de plaats komen van de meer pastoraal gerichte contacten die ds. Bezemer met onze leden pleegt te hebben.

HET HOEKSTEENKOOR

Het Hoeksteenkoor bestaat al sinds 1934. Het koor verleent regelmatig medewerking aan de kerkdiensten en treedt ook op bij bijzondere gelegenheden. Sinds 2012 is Frits Muusse dirigent. De repetities zijn elke woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur in het Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen, Rozenboomlaan 119, Voorburg.

Frits Muusse is naast dirigent van het Hoeksteenkoor ook violist in het Huygenskwartet en hij zingt in het Homus kwartet. Hij heeft al op jonge leeftijd gekozen voor de viool. Heel veel later, in de GGZ instelling waar hij op dat moment werkzaam was, richtte hij een personeelskoor op waarvan hij tot aan zijn pensioen dirigent was. Om zangers beter te kunnen coachen nam hij zangles bij Julia Bronkhorst. Tijdens de repetities in De Hoeksteen wordt intensief gewerkt in een ontspannen sfeer, waarbij altijd de vreugde van het muziek maken voorop staat.

Wanneer u graag wilt komen zingen dan bent u van harte welkom. Het repertoire bevat naast uiteraard liederen in het Nederlands ook werken in het Engels, Duits, Frans, Russisch en Latijn.

Wilt u meer informatie, of wilt u donateur worden, neemt u dan contact op met mw. G. Vallenduuk-Visser, tel. 0252 213 998.

Hoeksteenkoor

PROGRAMMA IN SASSENHEIM

PARKDIENST IN PARK RUSTHOFF

(Ingang Hoofdstraat of J.P. Gouverneurlaan, Sassenheim bij slecht weer in de Julianakerk)

Zondag 17 september 2023

Aanvang 10.00 uur

De Parkdienst wordt voor de negentiende keer gehouden en is een initiatief van de Raad van Kerken in Sassenheim in samenwerking met de Oranjevereniging. Het is het begin van het kerkelijk seizoen en het begin van de feestweek.

De oecumenische Parkdienst zal worden geleid door ds. Paul den Hertog en pastor Hans van Wijk.

De muzikale omlijsting wordt verzorgd door *Voice of Joy* uit Rijnsburg.

De opasdienst is in het Paviljoen Sassennest.

Iedereen is van harte welkom.

Het thema is: Samen met elkaar en voor elkaar.

De dienst wordt live gestreamd en gefilmd.

VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

COLOFON

Voorganger

Ds. Katrijne Bezemer
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 53 20 438
kbezemer@iroka.nl

Bestuur

Voorzitter
Mr. drs. F.J.R de Boer
Tel.: 070 386 95 04
Fjr.deboer@hetnet.nl

Vicevoorzitter
vacant

Secretaris
J.J. Jager
Tel.: 0620 61 75 39
secretarisjagerjan@gmail.com

Penningmeester/zaalverhuur
Contactpersoon
Sassenheim/Lisse e.o.
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998

Algemeen bestuurslid
Contactpersoon
redactiecommissie
jaarprogrammacommissie
muziekcommissie
W.H. Kraan
Tel: 070 386 95 41
w.h.kraan@gmail.com

penningmeesterhoeksteen@gmail.com
ivallenduuk@gmail.com

Bankrekening

NL 93 INGB 0000 137735
t.n.v. Vereniging van Vrijzinnig
Godsdienstigen te Voorburg

Website vereniging:

www.vrijzinnigcentrumdehoeksteen.nl

Port Betaald
Port Payé
Payé Bas

www.ediitoo.nl

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg